
Kdo roste pro šibenici? Disciplinární knihy prozrazují

Kdo roste pro šibenici? Disciplinární knihy prozrazují

„Už ve školních škamnách se pozná, kdo roste pro šibenici,“ tvrdí Jára Cimrman. Seznam vyloučených studentů z Univerzity Karlovy potvrzuje teorii českého klasika. Prvotřídní delikventy nenajdete v policejních kartotékách, ale v disciplinárních knihách.

Za toulání, žebrání a děláním dluhů byl jako první na české univerzitě vyloučen Emil Čermák. Studenta práv udal notář, u kterého se na cestách zastavil se svým společníkem a chtěl půjčit peníze.

C. k. akademický senát, který o kauze studenta práv z Valašského Meziříčí rozhodoval, uznal, že se Čermák „touláním mimo Prahu po čas semestru letního 1885 bez dostatečných prostředků“ prohřešil proti povinné pilnosti a akademické cti, a proto bude vyloučen.

Jako kdyby se Čermák poučil Cimrmanovou poznámkou: „Co je to za eso, když se nechá chytit,“ a po vyloučení ze studií tak zvolil jinou profesní dráhu. Stal se prvním šéfredaktorem Lidových novin a v letech 1920–1930 ředitelem ČTK. Delikty studentů se univerzita dozvíдалa většinou od policie, případně – jako v případě Čermáka – na základě udání. Nezanedbatelnou část zdokumentovaných prohřešků tvořily univerzitní přestupky jako falšování indexu a při imatrikulaci, ale vyskytly se i případy výtržností, například při rektorské instalaci v listopadu roku 1883.

Trest čekal na univerzitě na všechny, kdo „trvalou nedbalostí nebo neslušným chováním, nemravnými nebo pohoršlivými skutky budí pohoršení nebo kdo se opovždí urážeti akademické úřady nebo učitele“.

Škála trestů před rokem 1918 byla široká – sahala od napomenutí nebo výstrahy od děkana či před učitelským sborem až po důtku od rektora před akademickým senátem. Ta mohla být zostřena pohrůzkou, že bude následovat podmíněné vyloučení, vyloučení na určitou dobu po jeden až tři semestry, vyloučení z dané univerzity a vyloučení ze všech univerzit v Rakousku.

Důtku před akademickým senátem si vysloužil i první československý ministr spravedlnosti František Soukup. Poslanec za sociální demokracii, zakladatel novin Právo lidu a místopředseda Senátu Národního shromáždění byl potrestán za vystoupení na dělnické schůzi v Senci a na Kladně.

V disciplinárních knihách najdeme i jméno dalšího místopředsedy Senátu, Václava Klofáče. Mezi delikty první republiky patřilo i hanobení české národnosti. Alexij Jolkovič, podkarpatský Rusín, byl odsouzen podle zákona na ochranu republiky za protičeské výroky. V Bardějově ve Větrné ulici vykřikoval: „Vy Čechuni, vás nenávídím. Vy jste horší než Maďaři, neboť za maďarského režimu při sčítání lidu se více osob přihlásilo k národnosti rusínské než za nynějšího režimu.“

Kromě disciplinárního řádu pro studenty ale existoval i disciplinární řád pro profesory. Jaká provinění dělali profesori, prozradíme příště.

Seznam vyloučených a potrestaných studentů vedl od vzniku české univerzity v roce 1882 kvestor. Disciplinární kniha obsahuje delikty univerzitních studentů z celého Rakouska-Uherska, protože současně sloužila k tomu, aby se univerzity v mocnářství navzájem informovaly a předešly přijetí již vyloučených studentů. Do vzniku první republiky se tresty řídily disciplinárním řádem z výnosu ministra kultury a vyučování z 13. října 1849, platným pro všechny univerzity v Rakousku. Po znovuootevření univerzity po druhé světové válce fungoval Čestný soud pro vysoké školy, který trestal za poškozování národní cti za války.